

Makkelijk Lezen Plein in

de Bibliotheek

op school

14 aanbevelingen voor leesconsulenten om het concept Makkelijk Lezen Plein

toe te passen in de Bibliotheek op school.

Verkorte en geactualiseerde versie van de handleiding voor het opzetten van een Makkelijk Lezen Plein in de school¹

Uitgangspunten

Het Makkelijk Lezen Plein (MLP), te vinden in de meeste openbare-bibliotheekvestigingen, heeft twee belangrijke uitgangspunten. Het MLP wil kinderen met een leesprobleem:

- aanzetten tot lezen met een passende en aantrekkelijke collectie.
- toegang geven tot informatie;

Kinderen leren alleen maar lezen door te lezen en moeten vooral blijven lezen om niet ageletterd² te worden. Lezen moet aantrekkelijk gemaakt worden, waardoor kinderen positieve leeservaringen opdoen. Aandacht besteden aan het leesplezier van kinderen is dus heel belangrijk! Het gaat ook bij het MLP in de Bibliotheek op school om collectie, expertise én activiteiten.

Doelgroep

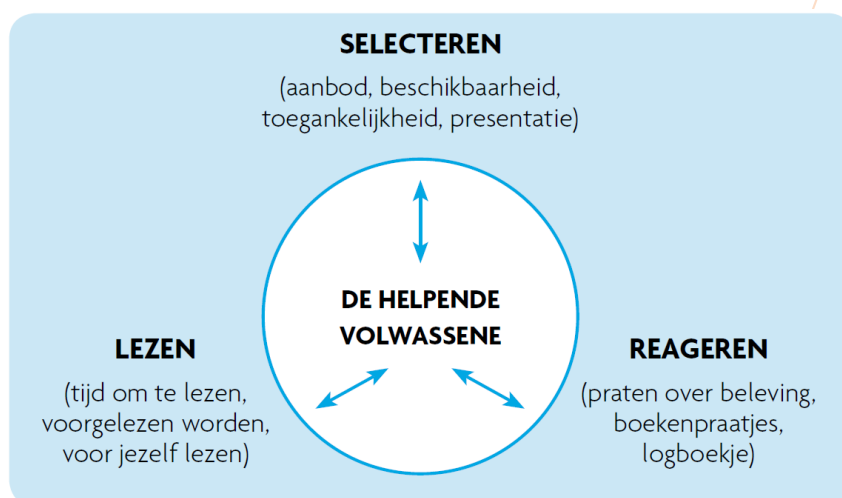
De grootste doelgroep van het MLP wordt gevormd door dyslectici, kinderen met een taalachterstand en kinderen met een concentratieprobleem uit groep 4 t/m 8. Uit CITO-leestoetsen blijkt dat circa 15 procent van de leerlingen op D-niveau en 10 procent op het laagste E-niveau scoort. Daarom zal de doelgroep MLP-gebruikers uit minstens 10 procent van de leerlingen bestaan.

Verbinding MLP in de bibliotheekvestiging en de Bibliotheek op school

De verbinding tussen het MLP in de bibliotheekvestiging en de Bibliotheek op school is belangrijk. Voor de herkenbaarheid wordt in deze aanbevelingen daarom uitgegaan van de bestaande MLP-opzet, aangepast aan de mogelijkheden binnen de school, aansluitend op de Leescirkel van Chambers³ en de bouwstenen van de Bibliotheek op school.

Leescirkel

De helpende volwassene maakt het verschil en staat centraal in de Leescirkel van Chambers. De helpende volwassene kan de leesconsulent, de leescoördinator, de leerkracht of de bibliotheekvrijwilliger zijn.

1 - Geuzebroek, N. (2008). *Handleiding voor het opzetten van een Makkelijk Lezen Plein in de School*. Haarlem: Stadsbibliotheek Haarlem e.o, Kenniscentrum Makkelijk Lezen Plein

2 - Ageletterheid: Wel kunnen lezen, maar het niet of nauwelijks doen, waardoor het lezen steeds slechter wordt. [Nielen, Th. & A. Bus \(2016\). Onwillige lezers.](#) Amsterdam: Stichting Lezen.

3 - Chambers, A. (2012). *Leespraat. De leesomgeving & Vertel eens*. Leidschendam: NBD Biblion.

SELECTEREN (collectie)

Aanbeveling 1: Inhoud collectie

De MLP-collectie in de Bibliotheek *op school* bestaat uit speciale Makkelijk Lezen-materialen (ML) én gewone boeken, die ook geschikt zijn voor de doelgroep:

- ML-materialen zijn boeken, die speciaal voor de doelgroep zijn gemaakt of aangepast qua tekst of lettertype (kortere zinslengte, eenvoudiger woordkeus en rustige bladspiegel).
- 'Gewone' boeken die ook geschikt zijn, omdat ze voldoen aan de meeste ML-criteria.⁴ Veel nieuwe boeken krijgen in de aanschafinformatie (AI) van NBD Biblion⁵ al de vermelding MLP mee en zijn ook te vinden bij de onderwijsrecensies basisonderwijs op de site www.boekenopschool.nl. (NB. Je hebt een inlog nodig om te bestellen. Er is een zoekfilter voor de Bibliotheek *op school* én Makkelijk Lezen.)

Deze boeken kunnen ook als wisselcollectie ingezet worden als er een beperkte collectie is. Gebruik hiervoor een variatie aan materiaal; dus ook non-fictie, strips, tijdschriften, poëzie, moppen! Tip: Twee keer per jaar verschijnt de MLP Top 25⁶ met diverse actuele titels.

Aanbeveling 2: Omvang collectie

Als we uitgaan van MLP-gebruik door minstens 10 procent van de leerlingen, dan zou de totale collectie voor de Bibliotheek *op school* voor minstens ééntiende deel uit MLP-materialen moeten bestaan.

SELECTEREN (beschikbaarheid & presentatie)

Aanbeveling 3: Zelf laten kiezen

Vergroot de interne motivatie door het kind zelf uit het aantrekkelijke aanbod te laten kiezen.

Aanbeveling 4: Aantrekkelijke collectie

Kinderen maken een keuze op grond van het uiterlijk (en vooral de kaft) van het boek. Het materiaal moet er dus aantrekkelijk, modern en informatief uitzien.

Aanbeveling 5: Vindbaarheid collectie

Om makkelijk geschikte materialen te vinden worden de boeken in de vaste en de wisselcollectie voorzien van een MLP- of Makkie-sticker.⁷ Maak minimaal één boekenkast vrij en herkenbaar als Makkelijk Lezen Plek. Kies hiervoor een prominente en makkelijk toegankelijke plek. Presenteer hier een *selectie* van de boeken *frontaal* op schuine planken en bij voorkeur ook in browserbakken. Overige boeken staan in de andere kasten en zijn makkelijk vindbaar door de sticker op de rug en/of voorkant. Schoolbibliotheken met beperkte ruimte kunnen een deel van een boekenkast met schuine planken inrichten of gebruikmaken van bijvoorbeeld een boekenkrat.

Aanbeveling 6: Vindbaarheid in catalogus

De leesconsulent zorgt er voor dat leerlingen, leerkrachten en vrijwilligers de MLP-boeken eenvoudig kunnen opzoeken in het catalogussysteem.

Aanbeveling 7: Collectie voor zeer zwakke lezers

Stimuleer tijdens het vrij lezen zeer zwakke lezers tot andere (digitale) manieren van 'lezen'. Denk bijvoorbeeld aan karaokelezen (met Yoleo⁸) of luisterlezen (met daisyroms of Superboek⁹). Deze 'zeer zwakke lezers' zijn kinderen van wie de leesontwikkeling niet goed op gang komt, waardoor de woordenschatuitbreiding stagneert.

Aanbeveling 8: Hulpmiddelen technisch lezen

Theaterlezen, meelees-series en boeken die zijn ingesproken met de intervalmethode (Uitgeverij Bontekoe¹⁰) zijn zeer geschikt om op school (bijvoorbeeld met een tutor) of thuis het technisch lezen te oefenen. Het advies is om deze materialen wel aan te bieden binnen de Bibliotheek *op school* (bijvoorbeeld in boekenkasten), maar niet tussen de 'vrijlees'-collectie te presenteren.

4 - Kenmerken collectie op de site www.makkelijklezenplein.nl

5 - Voorbeeld van AI met MLP vermelding: <http://www.boekenopschool.nl/aanbod/floor-is-smoor-o>

6 - De MLP Top 25 is een samenwerking van Uitgeverij De Inktvis, Uitgeverij de Bontekoe en ProBiblio, en wordt gepubliceerd op hun sites, www.makkelijklezenplein.nl en de Facebook-groep Makkelijklezen

7 - Te bestellen bij NBD Biblion: [Makkie stickers](#) en [MLP etiketten](#)

8 - www.yoleo.nl

9 - www.superboek.nl – alleen te gebruiken voor leerlingen met een verklaring leesbeperking.

10 - www.makkelijklezen.nl

LEZEN

Aanbeveling 9: Tijd voor vrij lezen

Geef kinderen de tijd om te zoeken, te lezen en over de boeken te praten. Omdat kinderen met leesproblemen veelal moeite hebben om 'in het verhaal' te komen, hebben ze op school de tijd nodig om 'vrij' te lezen. Het oefenen van technisch lezen is heel belangrijk, maar mag nooit ten koste gaan van het vrijlezen-moment.

Aanbeveling 10: Voorlezen

Lees als leerkracht veel voor om kinderen kennis te laten maken met andersoortige en moeilijkere verhalen en stimuleer de ouders om ook thuis te blijven voorlezen!

REAGEREN

Aanbeveling 11: Boekenkring

Door in een boekenkring ervaringen uit te wisselen, krijgen kinderen informatie over een diversiteit aan boeken. Laat kinderen met een leesprobleem ook een volwaardige bijdrage leveren door de mogelijkheid te bieden om te vertellen over een boek dat is voorgelezen of over een informatie- of luisterboek.

Aanbeveling 12: Leesgesprek

Nodig een kind uit voor een een-op-een-leesgesprek aan een tafel vol met allerlei leesmateriaal¹¹. Dit is een laagdrempelige manier om in gesprek te raken over lezen.

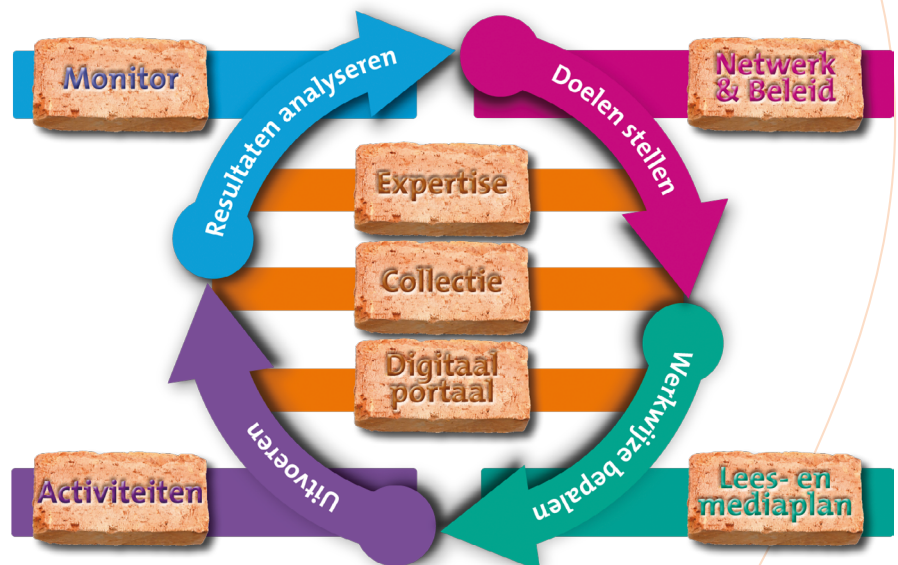
BOUWSTENEN DE BIBLIOTHEEK OP SCHOOL

In de Bibliotheek *op school* werken bibliotheken, scholen en gemeenten op strategisch niveau en met verschillende bouwstenen structureel samen aan de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren.

Aanbeveling 13: Bouwstenen

Gebruik de bouwstenen van de Bibliotheek *op school* om ook het beleid rond MLP vast te leggen.

- **Netwerk & beleid:** Welke afspraken zijn er op MT-niveau in school en met de Bibliotheek en welke rol heeft elke betrokkene?
- **Expertise:** Welke scholing is nodig voor leesconsulent, leescoördinator, leerkracht en bibliotheekvrijwilliger?
- **Collectie:** Hoe ziet de speciale MLP-collectie van deze school er uit?
- **Digitaal portaal:** Hoe wordt de MLP-collectie eenvoudig zichtbaar in de catalogus en hoe leert de doelgroep deze collectie terug te vinden in de catalogus?
- **Lees-en mediaplan:** Wat gaat er nu goed en welke doelen voor kinderen met een leesprobleem zijn er voor het komende jaar?
- **Activiteiten:** Welke speciale activiteiten komen er voor deze doelgroep om de doelen te bereiken?
- **Monitor:** Wat zeggen de monitorresultaten over de MLP-doelgroep en hoe zorgen we dat deze doelgroep de monitor goed kan invullen?

¹¹ - SLO leesgesprekken. Ook onderdeel van de opleiding 'Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem in de Bibliotheek *op school*'. Kijk voor aangeboden opleidingen op debibliotheekopschool.nl voor professionals.

SCHOLING

Aanbeveling 14: Deskundigheid

- Instrueer elke helpende volwassene om zich als een gastvrouw of -heer te gedragen in de Bibliotheek *op school*. Een kind met een leesprobleem is geen slachtoffer, maar een gast in de schoolbibliotheek die hulp nodig heeft (en die dat niet altijd vraagt). Sluit aan bij de interesses van het kind en zorg ervoor dat iedereen voldoende kennis heeft van de collectie (inclusief de digitale mogelijkheden) en de doelgroep.
- Blijf als leesconsulent op de hoogte door vakliteratuur te lezen en de MLP-studiedag te bezoeken. Ook is het mogelijk om de opleiding 'Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem' te volgen.
- Organiseer een Open Boek-nascholingsbijeenkomst over MLP voor alle leescoördinatoren en geef presentaties in teamvergaderingen of op studiedagen.
- Geef samen met de leescoördinator een duidelijke uitleg van de MLP-materialen aan de bibliotheekvrijwilligers en enthousiasmeer ze om de schuine planken steeds aan te vullen met aantrekkelijke boeken. Laat ze vooral niet te krampachtig doen over AVI-niveaus en het feit dat soms ook kinderen die goed kunnen lezen een MLP-boek pakken. Het gaat erom dat kinderen plezier hebben in lezen. Voor hun leesvaardigheidsontwikkeling is het belangrijker dát ze lezen dan wát ze lezen.

Voor meer informatie

Dia Wesseling, ProBiblio

E: dwesseling@probiblio.nl

I: www.makkelijklezenplein.nl